

SANAJÄRJESTYS, VÄITELAUSE

- Perussanajärjestys: **KIELTOSANA + (SUBJEKTI +) VERBI + OBJEKTI + aika / paikka**
 - esim. *La gallina vede la volpe.* = Kana näkee ketun.
Antonio ha mangiato la torta. = Antonio söi tortun.
Non voglio ancora andare a casa. = En halua mennä vielä kotiin.
(Io) amo le notti. = Rakastan öitä.
- Käänteinen sanajärjestys: **VERBI + SUBJEKTI + OBJEKTI**
 - Käytetään usein, silloin, kun lause sisältää kuulijalle uutta tietoa.
 - On tyypillistä verbeillä, jotka ovat intransitiivisia (saavat perfektissä apuverbin *essere*), jolloin tekijä on objektin luonteinen (esim. *succedere*, *accadere*, *arrivare*) sekä verbeillä joilla on psykologinen luonne (*piacere*).
 Myös passiivilauseissa on käänteinen sanajärjestys.
- esim. *Arriva Maria.* = Maria saapuu.
 - esim. *Vede la gallina la volpe!* = Kanahan näkee ketun!
 - esim. *Giovanni è partito.* = Giovanni on lähtenyt.
 -> *È partito Giovanni!* = Giovanni lähti jo!
 - esim. *Giovanni ha telefonato.* = Giovanni soitti.
 -> *Ha telefonato Giovanni.* = Giovanni soitti. / Se oli *Giovanni*, joka soitti!
 / Johan Giovanni soitti!
 - esim. *Ti piace questa giacca?* = Pidätkö tästä jakusta?
 - esim. *Non è stato ancora risolto questo problema.* = Tätä ongelmaa ei ole vielä ratkaistu. (pass.)
 - esim. *Luigi ha dato solo dei fiori a Maria.* = Luigi antoi VAIN kukkia Marialle.
 (vain kukkia, ei muuta; ainoa asia, jota Piero antoi, olivat kukat)
Luigi ha dato solo a Maria dei fiori. = Luigi antoi VAIN Marialle kukkia.
- Koska tekijä näkyy yleensä verbissä, voidaan subjektipronomini jättää pois:
 - esim. *Ti amo.* = Rakastan sinua. (Ti io amo).
Mi ama. = Hän rakastaa minua. (Mi lui ama).
È vero. = Se on totta. (Esso è vero).

SANAJÄRJESTYS OBJEKTIEN JA DATIIVIEN SEKÄ AKKUSATIIVIEN KANSSA:**(SUBJEKTI +) VERBI + OBJEKTI + AKKUSATIIVI + aika TAI****(SUBJEKTI +) VERBI + AKKUSATIIVI + OBJEKTI + aika / paikka**

- esim. *Giorgio ha portato un libro a Piero.* = Giorgio lainasi kirjan Pierolle.
Giorgio ha portato a Piero un libro.
 (kirja on objekti, Piero on epäsuora objekti eli akkusatiivi, objektin määre)

Giorgio ha portato un libro a Piero ieri sera alle cinque.
 (ajanmääre viimeiseksi)

Maria ha presentato Piero ai genitori in un albergo di Parigi. = Maria on esitellyt Pieron vanhemmille eräässä Pariisin hotellissa.

(SUBJEKTI +) KIELTOSANA + DATIIVI + AKKUSATIIVI + VERBI + aika/paikka

- esim. *Maria lo vede.* = Maria näkee hänet.

Maria gli dice che... = Maria sanoo hänelle, että...
Maria glielo diceva ieri. = Maria sanoi hänelle sen eilen.
Maria non li vede mai. = Maria ei tapaa heitä koskaan.
Non me l'ha detto. = Hän ei ole sanonut sitä minulle.

- Käänteinen sanajärjestys: käytetään silloin, kun halutaan kertoa asiasta, josta kuulijalla ei ole tietoa tai tieto on väärää.

- esim. *Me l'ha portato il postino.* = Minulle sen on tuonut postinkantaja (ei sinulle/ei kukaan muu kuin postinkantaja).
- esim. *La Stampa volevo (non La Repubblica).* = Halusin Stampalehden (en Repubblicaa tai jotain muuta lehteä).

- Lauseen aloittaminen objektilla: jos objektia halutaan korostaa, se siirretään verbin eteen ja toistetaan objektipronominina. Tämä rakenne on tavallinen puhekielessä, vaikka objektia ei korostettaisi.

- esim. *Le chiavi, le metto nella tua borsetta.* = Ne avaimet laitoin sinun laukkuusi.
Le chiavi, le ho messe nella tua borsetta. (huom.perfekti)
I biglietti, li compra Marco! = Sen lehden ostaa Marco!
I biglietti, li aveva comprati Marco! (huom. pl.perf.)

HUOM.

- Ha regalato a Maria, Carlo, il libro. = Carlo on lahjoittanut Marialle **kirjan**.
- Ha regalato a Maria, il libro, Carlo. = **Carlo** - hän on lahjoittanut kirjan **Marialle**.

LAUSEEN MERKITYS MUUTTUU, KUN SANAJÄRJESTYS MUUTTUU:

- a. Il cane ha morso il gatto = Koira puri kissaa.
- b. Il gatto l'ha morso il cane. = Kissaahan se koira puri.
- c. C'è il cane che ha morso il gatto. = Siellä oli koira, joka puri kissaa.
- d. È stato il cane a mordere il gatto. = Se on ollut koira, joka on voinut purra kissaa. (Purrakseen kissaa sen on täytynyt olla koira.)
- e. Il gatto è stato morso dal cane. = Kissa joutui koiran puremaksi. (passiivi)
- f. Il GATTO ha morso il cane. = Kissa puri koiraa.
- g. Il cane l'ha morso, il gatto. = Se on ollut koira, joka puri sitä kissaa.
- h. Ciò che il cane ha morso è il gatto. = Siispä se oli koira, joka puri kissaa.
- i. Ho visto Angela. = Näin Angelan.
- j. Angela, l'ho vista (, ma non visto Maria). = Angelan näin (mutta en Mariaa).

KYSYMYSLAUSE

- Perussanajärjestys: **KYSYMYSSANA + VERBI + SUBJEKTI + OBJEKTIPRONOMINI**
KYSYMYSSANA + (SUBJEKTI +) VERBI

- **Chi ha fatto che cosa nel momento x? = Kuka on tehnyt mitä millä hetkellä?**

- *Cosa fa Maria adesso?* = Mitä Maria tekee nyt?
- *Cosa è successo?* = Mitä on tapahtunut?
- *Cosa è successo a Luigi?* = Mitä Luigille on tapahtunut?
- *Chi mi porterà le chiavi?* = Kuka tuo minulle avaimet?
- *Chi ti porterà gli appunti?* = Kuka tuo sinulle muistiinpanot?
- *Chi Mario ha visto?* = Kenet Mario on nähnyt?
- *Chi ha visto Mario?* = Kuka on nähnyt Marion?
- *Chi presenta, Maria?* = Maria, kenet esittelette?
- *Chi presenta ai genitori, Maria?* = Kenet esittelette vanhemmille, Maria?

- *Quanto tempo ha dormito il bambino?* = Kuinka kauan lapsi nukkui?
- *Che cosa ti hanno regalato?* = Mitä he ovat lahjoittaneet sinulle?
- *A chi lo hai detto?* = Kenelle sinä sen sanoit?
- *A chi presenta Piero, Maria?* = Kenelle esittelet Pieron, Maria?
- *Chi ha presentato Piero ai genitori?* = Kuka on esitellyt Pieron vanhemmille?
- *A chi ha presentato Piero in un albergo di Parigi, Maria?* = Maria, kenelle olet esitellyt Pieron Pariisin hotellissa?

KYSYMYSSANA + (SUBJEKTI +) KIELTOSANA + DATIIVI + AKKUSATIIVI + VERBI + aika/paikka

- *Perché non gli tocca cambiare questo vestito?* = Miksi hänen ei täydy vaihtaa tätä pukua?
- *Perché non li porti ogni giorno a scuola?* = Miksi et vie heitä kouluun joka päivä?
- *Perché non gli spedisco il pacco immediatamente?* = Mikset lähetä hänelle pakettia heti?
- *Perché non gliel'aveva comprata Stefano?* = Miksi Stefano ei ostanut sitä hänelle? (per esempio: la borsetta)

- **Kysymyslause on usein ilman kysymyssanaa. Lauseen lopussa nouseva intonaatio erottaa sen väitelauseesta.**

VERBI + (SUBJEKTI +) OBJEKTIPRONOMINI

VERBI + PARTITIIVI (asia, joka halutaan selvittää) + SUBJEKTI (SUBJEKTI +) DATIIVI + AKKUSATIIVI + VERBI + aika/paikka

- esim. *Andiamo a casa?* = Menemmekö kotiin?
- Stai bene?* = Voitko hyvin?
- Siete italiani?* = Oletteko italialaisia?
- Hai dormito bene?* = Nukuitko hyvin?
- È di pelle questa borsa?* = Onko tämä laukku nahkaa?
- Sei pronto?* = Oletko valmis?
- Venite con noi?* = Tuletteko meidän kanssamme?
- Il bambino dorme?* = Nukkuuko lapsi?
- Hai dato la lettera alla nonna?* = Annoitko kirjeen isoäidille?
- Mi hai portato le chiavi?* = Toitko minulle avaimet?
- Ce li hai comprati?* = Ostitko ne meille? (per esempio: i biglietti)
- Gliel'aveva comprata Stefano?* = Ostiko Stefano sen hänelle? (per esempio: la borsetta)

(SUBJEKTI +) KIELTOSANA + VERBI + OBJEKTI

(SUBJEKTI +) KIELTOSANA + DATIIVI + AKKUSATIIVI + VERBI + aika/paikka

- esim. *Non stai bene?* = Etkö voi hyvin?
- Non siete italiani?* = Ettekö ole italialaisia?
- Non hai dormito bene?* = Ettekö nukkuneet hyvin?
- Non venite con noi?* = Ettekö tule meidän kanssamme?
- Il bambino non dorme?* = Eikö lapsi nuku?
- Non siete a casa oggi?* = Ettekö ole kotona tänään?
- Non mi hai portato le chiavi?* = Etkö tuonut minulle avaimia?
- Non gli avete dato un regalo ieri?* = Ettekö antaneet hänelle lahjaa eilen?
- Non li porti ogni giorno a scuola?* = Etkö vie heitä kouluun joka päivä?
- Non gli spedisco il pacco immediatamente?* = Etkö lähetä hänelle pakettia heti?
- Non ce li hai comprati?* = Etkö ostanut niitä meille? (i biglietti)
- Non gliel'aveva comprata Stefano?* = Eikö Stefano ostanut sitä hänelle? (la borsetta)